

Izhaja v Gorici vsak
četrtek popoldne.
Velja do konca leta
na mesec K 1:50.
Posamezne številke se
dobivajo v raznih go-
riških trafikah in trgo-
vinah po 30 vin.

GORIŠKA STRAŽA

Inserati po dogovoru.
Naročnina naj se pošilja
na upravništvo „Gori-
ške Straže“ v Gorici,
Gospodarska ulica, št. 4.
Dopisi pa na uredni-
štvo „Goriške Straže“,
Gorica, Gospodarska ulica,
št. 4. Rokopisi se ne
vračajo.

PROGLAS.

V imenu in na poziv

**Narodne Vlade
Samostojne Jugoslovanske Države**

prevzema

pokrajinski odsek Narodnega sveta v Gorici

celotno javno upravo

**slov. dela bivše goriško-gradiščanske dežele
z njenim glavnim mestom Gorica vred.**

Prometni uradi (železnice, pošte itd.) in vsi drugi javni uradi v mestu in na deželi so dolžni pokoriti se vestno vsem odredbam pokrajinskega odseka Narodnega Sveta v Gorici.

Slovensko in posebno jugoslovansko vojaštvo se pozivlja, da se postavi na razpolago pokrajinskemu odseku Narodnega Sveta v Gorici v svrhu, da se ustanovi **NARODNA BRAMBA** za vzdrževanje javnega reda in miru.

Slovensko Inteligenco pozivljamo, da posveti vse svoje moči pokrajinskemu odseku Narodnega sveta.

Prebivalstvo pozivljamo, da vzdržuje mir in javni red, spoštuje tujo lastnino in se ne da zavesti v nikake samovoljne člene, ki bi škodovali narodni stvari.

Goriške meščane Italijanske narodnosti vabimo na sodelovanje v varstvo skupnih interesov in v vzdrževanje javnega miru in reda.

Gorica, dne 1. novembra 1918.

**Pokrajinski odsek Narodnega Sveta
v Gorici.**

Predsednik:

Dr. K. Podgornik.

GORICA, dne 2. novembra 1918.

Poziv!

Ustanavljajte občinsko in narodno obrambo!

Navdušeni se veselimo svobode v neodvisni Jugoslaviji! Opravičeno pa greni splošno veselje med narodom velika skrb, če našim pokrajinam konec vojne ne prinese še večjih novih nesreč: požigov, plenjenja, ropanja, umorov in drugih nasilnih sredstev od strani vojaških krdel, ki se vračajo preko naše domovine.

Na vse moramo biti pripravljeni. Zato pozivljamo po naročilu najvišje narodne oblasti Narodnega viječa v Zagrebu vsa telovadna društva (sokolska in orlovska), požarne brambe in sploh vsa narodna društva, občine in posameznike, da dogovorno med seboj takoj osnujejo po vseh občinah, v vsaki vasi skupno **občinsko narodno obrano**.

Vsaka občina naj ima za ta prehodni čas svojo **narodno obrano** ali javno stražo. Če to zahteva posebnost lege je lahko več občin združenih v eno občinsko narodno obrano. Gotovo pa je najbolje, da se v vsaki občini in v vsaki vasi narodna obrana posebej osnuje.

Odbor za občinsko narodno obrano naj bo sestavljen po velikosti občine od 6—10 mož. V tem odboru vodi predsednik in njega namestnik upravne in organizacijske posle, (popis, plačo, hrano, obleko, obutev i. t. d.) Načelnik in predsednik pa naj preskrbita za tehnično vodstvo straže t. j. za četrne redovne vaje, rabo orožja, pouk v stražni službi in za porazdelitev straže v več pododdelkov, poleg tega ima odbor tajnika, blagajnika in po potrebi njihovega namestnika. Vrhovna odločitev v vseh važnejših stvareh pristoji celotnemu odboru. Kjer bi župan ali kdorkoli oviral priprave za ustanovitev, se izvoli odbor za občinsko narodno obrano preko župana in preko drugih nasprotujočih oseb.

Kdo spada k narodni obrani?

Za prvi začetek vsak moški nad 17 let star, ki se prostovoljno prikladi.

Če bi kazalo vpeljati obvezno brambeno dolžnost pa od 17 do 50 leta, kar odloči Narodno Viječe v Zagrebu, ki preskrbi tudi orožje. Dokler pa tega ni, je dobro v slučaju potrebe vsako orožje in sredstvo. Občinske obrane se dogovore medsebojno glede podpore v slučaju potrebe. **Zunanji znak** za člane je okrogla kokarda v narodnih barvah in legitimacija odbora občinske narodne obrane.

Javne narodne straže imajo spočetka ozek obramben delokrog vzdrževati mir in red, če bi ga motili na svojo pest se umikajoči vojaški oddelki, klateži ali nebrzdani nagon po tuji lastnini in uničevanju. Priprave za ustanovitev javne narodne straže pa naj se vršijo tako, da ta postane zarodek pozneje narodne milice: po strani zunanje organizacije pa se ji bo treba naslanjati na že obstoječi javnobrambni sistem po deželah z osrednjim vodstvom v Ljubljani in na že nastavljeno osebje t. j. po mestih na obstoječi policijski, po deželi na žandarmerijski aparat z vsem obstoječim izvršujočim in uradničkim osebjem.

Sestavijo se **odbori** po občinah in okrajih, istočas pa se že sprejemajo prostovoljne prijave za javno narodno stražo, da se stvar ne zavleče.

Izbrani prostovoljci se prideli po mestih že obstoječi policiji, po deželi, koder to gre, žandarmerijskim postajam v praktično vežbanje za pouk v stražni službi. Kjer nimajo domače slovenske policije ali žandarmerije, prevzamejo začetno vodstvo v tem poslu strokovno izvež-

bani in zanesljivi domačini ali pa dobijo pomoč od drugod.

Od avstrijske državne oblasti ne pričakujemo uradnega poverjenja — nasprotovale bi načelom vrhovne in neodvisne oblasti Narodnega vijeća — pač pa primerne uvidevnosti in spoznanja. Napačna misel je, da je skrb za javne straže izključna naloga telovadnih organizacij (Sokolstva in Orlovstva), temveč mora nositi vsenarodni značaj, ker je eksekutiven organ vsenarodno priznane oblasti in služi interesom vsega naroda.

Jasno je, da je javna narodna straža potrebna in da jo moramo takoj ustanoviti.

Pokrajinski odsek „Narodnega Sveta“ v Gorici.

Premirje sklenjeno!

Premirje sklenjeno! Ta odrešilna vest je odvalila težak kamen iz srca slehernega slovenskega Goričana. Bridke skrbi polne trenutke smo preživljali tu v nejasnem pričakovanju bodočih dogodkov. Trume umikajočih se vojakov iz fronte so zagnile mestne ulice, nepregledne kolone avtomobilov in trenskih voz so se pomikale po cestah. Razvila se je živahna kupčija med vojaštvom in civilisti, prodajalo se je in kupovalo zlasti prve dni vse vprek, dokler ni „Narodni Svet“ tudi to zadevo v prid splošnosti uredil.

Težki trenotki.

Iz daljave nas je strašilo močno gromenje topov in žareče nebo, ki je pričalo o požarih in eksplozijah.

Gorica je bila podobna velikemu vojaškemu taborišču. Zasedene so bile vse vojašnice, na trgih kakor na Travniku, na Placuti, v ljudskem vrtu in drugod so na prostem čete ob visoko plapolajočem ognju taborile. Prej tu nastavljeno vojaštvo se je naglo umaknilo, ne da bi bilo pravilno poprej oddalo svoje zaloge legitimni oblasti. Vsi tedaj se je v prvih trenutkih plenilo po javnih zalozah, kakor n. pr. kolodvorskih skladiščih, v montur-zalogi v vili Rozi, po vojašnicah, po bivših častniških kuhinjah itd. — Tudi razni zasebniki, zlasti trgovci v mestu so bili vsled tatvin občutno oškodovani. —

Slovenska polka ukorakata v Gorico.

V tej zmešnjavi je vsakdo z veseljem pozdravil oklic „Narodnega Sveta“, da sprejme on javno upravo slov. dela dežele in Gorico v roke. In vsa hvala „Narodnemu Svetu“, da se mu je posrečilo, tako v kratkem času upostaviti red. Izvršil je res ogromno delo, ki je našlo priznanje tudi pri poštenih Italijanih!

Še bolj je pomiril Goričane prihod dveh slovenskih polkov v Gorico, ki jih je semkaj poslala narodna vlada v Ljubljani. Vkorakanje polkov je bilo imponantno. Na čelu je vojak na konju ponosno nosil slov. trobojnico, za njimi so se vile kolone vrlega moštva, ki je bilo odičeno s slov. kokardami ter je navdušeno pelo slovenske pesmi in pozdravljalo Jugoslavijo in Gorico.

Polka sta takoj prevzela varnostno službo v mestu, zasedla vojaško skladišče, vojašnico na Travniku in v „Solskem Domu“. Vojaki stražijo kolodvore, denarne zavode in vsa druga skladišča v mestu. Velikega pomena je za deželo tudi to, da se vračajočim se vojakom iz fronte odjemlje ves vojni plen. Tako se reši dežela, ki jej je lakota že grozila, srečno iz te katastrofe.

Narodni Svet prevzame upravo.

Vse javne upravne oblasti v mestu in v slov. delu dežele so se podvrgele „Narodnemu Svetu“. Tako okrožno in okr. sodišča, davkarije, pošte. Občudovati moremo to splošno disciplino. Goriška policija in orožništvo se je takisto z veseljem podvrlo „N. S.“ in z vzgledno poštrevolnostjo vrši svoj posel. Baron Baum, okr. glavar goriški, je odstopil. Njegove posle je „N. S.“ poveril g. komisarju Berbuču.

Slov. trobojnica v Gorici — in trikolora.

Nedeljo zjutraj je že zaplapolala narodna trobojnica raz balkona okr. glavarstva. To je bilo v veliko zadoščenje Slovence! Trobojnica je zasedla častno mesto tam, od koder je bila celo vrsto let strastno preganjena! Po ulicah je vse odičeno z slov. kokardami, ne le vojaki, temveč tudi gospe, gospodične dekleta iz dežele, možje in fantje. Sicer vidimo tudi italijansko „trikoloro“ na prsih nekaterih meščanov — a ljudstvo dobro pojmuje pravo svobodo pravice samoodločbe. Do slej ni bilo še izgredov — ali kakih demonstracij. Kar je vam Slovincem dovoljeno in v veselje, rade volje dovolimo tudi svojim ital. someščanom. Saj nova doba, ki smo jo začeli, ne pozna več narodnega sovraštva, temveč medsebojno skupnost in bratsko ljubezen! V novi družini narodov bomo v Jugoslaviji tudi Italijane spoštovali in čuvali njih pravice!

Premirje sklenjeno!

Mad temi in sličnim prizori, ki so se v Gorici odigravali, krožile so še vedno vznemirjajoče vesti, da se vojna še nadaljuje, da se sovražnik približuje. V tej negotovosti so nekateri — kljub opominu „N. S.“ — res prišli za begunsko palico in odšli.

A v mestu so ostali še vsi uradi in prebivalstvo do malo izjem. Razburjenje, ki se je vedno hujše pojavljalo, je naposled pomirilo telefonsko poročilo iz fronte, da je premirje sklenjeno. Oddahnili smo se, iz src pa se nam je dvigala vroča zahvala k Bogu, da nas je takorekoč zadnjo uro rešil najhujšega! Bodi mu večna hvala!

Goriške novice.

† **Franc Razpet.** — Zopet je izginil eden iz vrst goriške duhovščine. Dne 2. nov. je umrl v gorški bolnišnici usmiljenih bratov g. Franc Razpet, župnik v Idriji ob Bači. Rojen je bil 9. okt. 1861. v Cerknem, v mašnika posvečen 29. avg. 1886. Bil je priden in vstrajen delavec v vinogradu Gospodovem, ki postaja zadnje čase vedno bolj zapuščen. Samo v zadnjih treh tednih so umrli štirje duhovniki goriške nadškofije. Uboga dežela, ki je na vsem osirotela, in ki zgublja zdaj še svoje duhovne voditelje! Pokojnemu g. Francu Razpetu naj sveti večna luč!

Nota narodne vlade SHS ententi. — Narodni Svet SHS le poslal angleški, francoski, italijanski, ameriški in srbski vladi noto, v kateri se pravi:

Država SHS, ki se je ustanovila na ozemlju južnih Slovanov, ki je pripadalo avstro-ogrski monarhiji, sporoča, da se ne nahaja več v vojni z zavezniki državami. Država SHS je srečna, da more izjavljati, da smatra zaveznike države za prijateljske države, od katerih pričakuje, da bodo na mednarodni konferenci, skladno s proglašeni načeli, krepko podpirale potrditev zedinjene države Slovencev, Hrvatov in Srbov. Vlada države SHS uporablja to priliko, da sporoča zaveznim državam, da se vojna monarhica, ki je bila doslej last Avstro-Ogrske, od danes nahaja v lasti Narodnega Sveta SHS.

Nepostavne nasilnosti izvršujejo — kakor smo zvedeli — napram iz fronte vračajočim se trenskim kolonom nekateri civilisti — kmetje na poti iz Bračana do Gorice. Odenejo se z vojaško suknjo in s puško v roki ustavljajo vozove ter jih plenijo. — Drugi zopet se predstavljajo kot odposlanci Narodnega Sveta in rekvirirajo vojaške zaloge — za se. — Opozorjamo na zadnji tozadevni oglas N. S.

Vojaške avtomobile in tren baje ne puste več straže ital. Narodnega Sveta čez Gorico. Ustavijo jih že pri Bračanu ter jih pošiljajo čez Červinjan, kjer jih Furlani razorože in poberejo vojni plen.

Nujno prosimo vse zavedne Slovence, naj se skrbno ogibajo vsakega izzivanja ali draženja drugorodcev. Skažimo se, da smo za svobodo, ki se nam odpira zrel, da smo res svobodni in plemeniti narod. Pokažimo v dejanju, da nam je obljuba prostosti in avtonomije, ki so jo naši narodni zastopniki pripadnikom druge narodnosti slovesno zajamčili, res sveta. Torej vsakemu svoje, pod solncem bo prostora za vse!

Nedovoljena kupčija se je kaj kmalu razvila po Gorici. Vojaki, prihajajoči z italijanskega bojišča so prodajali moko, konje, vole, ovce, krompir, vino itd. po zelo nizkih cenah. Tako so zahtevali za vrečo moke nularce 100 K, za enega prešiča, ki je tehtal 100 kg, so zahtevali 100 K, za enega konja 50 K itd. Mnogi so prišli prav po nizki ceni v posest različnemu blagu. Barantanje je bilo splošno in je že take dimenzije zavzemalo, da je bilo naše vojaštvo prisiljeno, da je vmes poseglo in pobralo barantačem blago in ga spravilo v zaloge, kjer se bo delilo civilnemu prebivalstvu in vojaštvu.

Vojaški štacijski poveljnik v Gorici je stotnik dr. Hinko Puc.

Naši gorski strelec so med velikim vriskanjem in prepevanjem vkorakali v Gorico minulo soboto popoldne potem ko jih je na Rojcah zaprisegel predsednik pokrajinskega Narodnega Sveta dr. K. Podgornik. Ena stotnija je prišla že opoldne in kot zasedla državni kolodvor, ki je izgledal kakor veliko ognjišče. Naši fantje so z nasajenimi bodali napravili kmalu red in spravili veliko množino moke, sira, prešičev, masti, goveje živine in drugega blaga na varno.

Pokrajinski Narodni Svet za Gorisko se je do nedelje nahajal v Gorici v Gledališki ulici, v uradnih prostorih „Goriške Zveze“. V nedeljo zjutraj pa se je preselil v palačo okr. glavarstva, kjer so mu na razpolago uradni prostori v pritličju in drugem nadstropju.

Vse nerednosti, ki jih kdo morda opazi v poslovanju zaupnikov ali činiteljev Narodnega Sveta sploh v novi upravi, naj se istemu nemudoma naznani. Zatrmo koj v kalli vsako korupcijo. Živela poštenost med nami!

Poziv! — Slovenski kolesarji se vabijo, da se priglasijo za ordonančno službo Narodnega Sveta v Gorici. Zglasiti se je na okr. glavarstvu soba št. 1, pritličje.

Delavce-težake sprejme Narodni Svet v Gorici. Zglasiti se je na okr. glavarstvu v Gorici soba št. 1, pritličje.

Poziv. — Iz ozirov javne varnosti in redu se določuje tem potom do daljne odredbe kakor policijska ura za vse gostilne 8. ura zvečer, za vse kavarne 9. ura zvečer. Po 8. uri zvečer se tudi v kavarinah ne sme točiti opojne pijače.

Občinsivu se nadalje prepoveduje nahajati se po 9. uri zvečer po cestah in javnih trgih in se opo-

zarja da bi se osebe, katere se nahajajo po tej uri zunaj, aretirale po javnih stražah, ako se ne izkažejo z legitimacijo, katero izda v nujnih slučajih policijski oddelek tega urada tekališče F. Jožefa 26, I. nadstropje. Gorica, 3. novembra 1918. Začasni vodja okr. glavarstva: Berbuč m. p.

Oglas. — „Z obžalovanjem smo doznali, da poleg posameznih vojakov tudi civilno prebivalstvo pleni in ropa vojaške transporte, ki prihajajo z bojišča, da se plenijo vojaška skladišča, in dogodili so se celo slučaj, da je civilno prebivalstvo udrlo v zasebna stanovanja in ropalo.

Pezivljamo nujno prebivalstvo, da preneha s takim sramotnim in kaznivim početjem, da ne omadežuje z dejanji nevednimi prostega državljana komaj pridobljene svobode, ker bodo sicer, kakor je bilo Narodnemu Svetu sporočeno, vračajoče se vojaštvo in vojaške straže na ropajoče streljali. Narodni Svet.

Trgovci, krčmarji — dol s cenami! — Vedno, ko so se začele razširati vesti o premirju ali miru, vedno so cene nekoliko padle in razno blago je začelo riniti iz raznih kotov na dan. Zdaj imamo premirje in pred nami je mir, ni dvoma, da pride veliko blaga na dan in da cene padejo. Z gotovostjo pričakujemo, da bomo to čutili pri naših trgovcih in krčmarjih. Kar nič naj se ne krčijo zdaj, ko jim mir — grozi! Odločno jim kličemo: Dol s cenami, ki mejijo že na blaznost! Zadosti ste nas odirali in izsesavali, dovolj časa ste si z bankovci polnili žaklje in skrinje! Pošteno blago za pametno ceno! Pa večji porcijon — za dosti manj kron, in vina en litro — za par kron, pa — hitro!

Šole v Gorici. — Kakor smo prej veliko pisali in naznanjali o šolah, tako moramo zdaj naznaniti, da zdaj ne bo šol v Gorici. Vzrok je ta, ker se pri umikanju čet s fronte ustavljajo vojaške čete tudi v Gorici, kjer za oddih ali za prenočišče zasedajo vsa poslopja, ki so na razpolago, zlasti pa šole. Tudi je pri neprestanem prehodu vozov, avtomobilov in čet otežkočen pohod po mestu, zlasti za mladino, miru ni nobenega, tako da je res nemogoče obdrževati šolo. Pa v teh razmerah tudi ni razpoloženja za učenje. Treba torej tudi v tem oziru še nekoliko potrpeti.

Goriška straža — večkrat na teden. — Ker se dogodki silno hitro razvijajo in je naše ljudstvo rado hitro poučeno o vseh novicah, zato bo izhajala „Goriška Straža“ v dogovoru z Narodnim Svetom po potrebi večkrat na teden, ob četrtkih v navadni obliki, drugače pa v zmanjšani obliki na dveh straneh. Goričani, pridno kupujte in vedno poprašujte po „Goriški Straži“, ki se prodaja po gorških trafikah in trgovinah!

Dr. Korošec, načelnik vlade. — „Narodno veče“ je imenovalo vlado za vse jugoslovanske dežele monarhije. Za šefa vlade je imenovan dr. Korošec, za njegovega namestnika pa dr. Pavelič in Svetozar Pribičević.

Italijani zasedli Trst. Italijansko vojaštvo se je izkrcalo v Trstu. Prispelo je na šestih ladjah. Podmaršal italijanske vojske, Carlo Pettiti di Roreto, je vojaški oblastnik v Trstu, in italijansko vojaštvo je prevzelo skrb za javni mir in red. Odbor za javni blagor je bil razpuščen, in na njegovo mesto je zopet stopila redna mestna uprava, občinski svet z županom Dr. Valerio na čelu. — Govori se, da so Italijani tudi že na Opčinah. —

Predsedstvo pokrajinskega Narodnega Sveta v Gorici pri armadnem poveljstvu. — V nedeljo popoldne sta se odpeljala dr. K. Podgornik in dr. H. Puc k armadnemu poveljstvu v Červinjan, kjer sta se predstavila poveljujočemu generalu Wurm-u kot zastopniku nove Jugoslovanske države. General je našima odposlancema povedal, da je sklenjeno premirje in da se bodo čete umaknile do prejšnje avstrijske meje.

Grof Tisza ustreljen. Budimpešta, 1. (Kor.) O umoru grofa Tisze se poročajo sledeče podrobnosti: Grof Tisza se je nahajal v svojem stanovanju, ko so se ob 6h zvečer pojavili 3 vojaki z nasajenim bajonetom in vdrli v salon. Grof Tisza jim je stopil nasproti s samokresom v roki in jih vprašal, kaj žele. Vojaki so pozvali Tiszo, naj odloži samokres in pozvali istotako navzočo grofico Tiszo in grofico Almassy, naj stopite v stran. Obe dami ste odklonili poziv vojakov. Nato je nagovoril eden vojakov Tiszo z besedami: „Vi ste krivi, da je poginilo na milijone ljudi, vi ste povzročili vojno.“ Grof Tisza je odgovoril: „Obžalujem iz srca, da so poginili milijoni ljudi, toda vojne nisem zakrivil jaz!“ Vojak je vnovič pozval Tiszo, naj odloži samokres, kar je slednji nato storil. Nato so vojaki pomerili z vzklikom: Prišel je trenutek obračuna! Trije strelji so predrli Tiszo, ki se je zgrudil med svojo gospo in grofico Almassy. Vojaki so nato zapustili poslopje.

Zadnje poročilo.

Došla vojaška deputacija na Narodni Svet je danes sporočila, da kakor se vidi, Italijani ne držijo premirja in korakajo s svojo vojsko dalje. Mogoče je, da bodo v kratkem že tukaj v Gorici. Mi se z njimi ne bojujemo. Ljudstvo naj se vzdrži mirno, naj ne strelja, naj ne pleni, in sploh naj ohrani največji mir in red. **NARODNI SVET.**

Izdaja konsorcij „Goriške Straže“. Odgovorni urednik: Josip Vimpošek. Tiska „Narodna Tiskarna“ v Gorici.